

Småkraft AS
Postboks 2389, Solheimsviken
5824 Bergen

18. august 2026

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE)
Postboks 5091 Majorstua
0301 Oslo

NVE-ref. 202318279

Tiltakshavers kommentarer til høringsuttalelser - Grunningsdalen kraftverk

1 Innledning

Det vises til NVEs oversendelse av høringsuttalelser til søknad om konsesjon for bygging av Grunningsdalen kraftverk. Søknaden ble sendt på høring 29. april 2026 med høringsfrist 15. juni 2026. Det er mottatt seks uttalelser:

Høringspart	Dato	Hovedinnhold
Seljord kommune (kommunestyret)	15.06.2026	Kommunestyret vedtok enstemmig en positiv uttalelse uten forbehold. Kommunedirektørens saksframlegg inneholder merknader om manglende akvatiske undersøkelser, påvirkning på myr, friluftsliv og vilkår om tilbakeføring av midlertidige masselagre.
Solfrid Bjørge (grunneier)	10.05.2026	Krav om avtaler for kabeltrasé over gnr. 2 bnr. 3 og 4, kompensasjon for vegslitasje, kjøp av vegrett og andel i vedlikehold, kostnad ved ev. vinterbrøyting, samt krav om minimal turbinstøy.
Naturvernforbundet i Telemark	09.06.2026	Imot tiltaket. Viser til naturkrise, bit-for-bit-nedbygging, samlet belastning på vassdragsnaturen i Telemark og virkning for bl.a. fossefall.
Mattilsynet	10.06.2026	Minner om uregistrerte private vannuttak til folk og beitedyr, og forventer tiltak mot spredning av planteskadegjørere og floghavre ved masseflytting.

Høringspart	Dato	Hovedinnhold
Villreinnemnda for Brattefjell-Vindeggen, Blefjell og Norefjell-Reinsjøfjell	29.04.2026	Ingen merknader.
Statsforvalteren i Vestfold og Telemark	24.06.2026	Fraråder konsesjon. Viser til at berørt del av Grunnåi har moderat økologisk tilstand som følge av forsurening, at redusert vannføring vil svekke fortynningen av surt, aluminiumrikt tilsig, og at kunnskapsgrunnlaget for akvatisk miljø er mangelfullt, jf. vannforskriften § 4 og naturmangfoldloven § 8.

Tiltakshaver kommenterer uttalelsene i det følgende. Kommentarene følger samme rekkefølge som tabellen over.

2 Seljord kommune

Tiltakshaver merker seg at kommunestyret 11.06.2026 enstemmig vedtok at «Seljord kommune er positiv til konsesjonssøknaden for Grunningsdalen kraftverk». Kommunedirektørens tilråding inneholdt i tillegg punkter om akvatiske undersøkelser og vilkår om tilbakeføring av midlertidige masselagre, men disse ble ikke videreført i vedtaket. Tiltakshaver kommenterer likevel merknadene i saksframlegget i det følgende, da de gir nyttige innspill til detaljplanfasen.

2.1 Akvatiske undersøkelser

Miljøkartleggingen er gjennomført etter NVEs mal for utarbeidelse av rapport om biologisk mangfold for småkraftverk (Korbøl og Hoel 2018), der egne fiske- og bunndyrundersøkelser ikke inngår i standard utredningsomfang. Kunnskapsgrunnlaget for akvatisk miljø er likevel omtalt i søknadens kap. 3.7: det er kjent at det kun finnes småfallen innlandsørret på utbyggingsstrekningen, det foreligger ingen registreringer av elvemusling i prosjektområdet, og bunndyrundersøkelsen fra 1980 (Spikkeland) viste en artsfattig bunndyrfauna. Strekningen er bratt og lite egnet som funksjonsområde for fisk av betydning.

Tiltakshaver mener kunnskapsgrunnlaget er tilstrekkelig for konsesjonsbehandlingen, jf. naturmangfoldloven § 8, men er innstilt på å gjennomføre supplerende akvatisk kartlegging i forbindelse med detaljplanfasen dersom NVE finner grunn til å sette vilkår om dette.

2.2 Påvirkning på myr

Kommunedirektøren peker på at søknadens omtale av våtmark fremstår forenklet, og at bilder tyder på at myrområder berøres av rørgaten. Tiltakshaver erkjenner at formuleringen i søknadens kap. 3.8 om at tiltaket ikke berører våtmark er upresis: naturmangfoldrapporten beskriver mindre, kalkfattige myrpartier i prosjektområdet, og rørgatetraseen kan stedvis komme i kontakt med slike partier der den følger eksisterende veg.

Følgende legges til grunn for detaljplanleggingen:

- Traseen optimaliseres i detaljplanen slik at graving i myr unngås der det er teknisk mulig, blant annet ved å legge grøften i eller inntil eksisterende vegkropp.
- Der myr likevel må krysses, gjennomføres gravingen slik at den hydrologiske kontakten i myra opprettholdes, uten drenerende langsgående grøfter.

- Torv og vegetasjonsflak tas av ved anleggsstart, mellomlagres og tilbakeføres til samme sted, i tråd med søknadens forutsetninger om naturlig revegetering uten tilsåing.

2.3 Midlertidige masselagre

Håndtering av masseoverskuddet (ca. 6 000 m³), plassering av midlertidige deponier og istandsetting vil bli beskrevet i detaljplan for miljø og landskap, som godkjennes av NVE før anleggsstart. En betydelig andel av massene vil kunne brukes til å forme kraftstasjonstomen og utbedre veien.

2.4 Friluftsliv

Tiltakshaver registrerer at kommunedirektøren vurderer konsekvensene for friluftsliv som større enn det som er lagt til grunn i søknaden, og at dalens verdi som turterreng med stillhet og naturopplevelser fremheves. Det vises til at inngrepene er avgrenset: rørgate og kabel legges nedgravd langs eksisterende veg og revegeteres med stedegne masser, det etableres ikke nye veger utover en kort avkjørsel til kraftstasjonen, og det slippes minstevannføring tilsvarende 5-persentilene hele året, som opprettholder vannspeil og opplevelseskvaliteter på strekningen. Kraftstasjonen prosjekteres med støydempende utforming, nettopp med sikte på å bevare områdets kvaliteter som stille turterreng.

3 Solfrid Bjørge (grunneier)

Uttalelsen tas til etterretning. Tiltakshaver presiserer at eiendommene gnr. 2 bnr. 3 og gnr. 2 bnr. 4 anses som berørte parter for kabeltraseen, selv om de ikke er fallrettseiere, og at disse følges opp direkte gjennom avtaler som beskrevet under. Tiltakshaver bekrefter følgende:

- **Kabeltrasé over gnr. 2 bnr. 3 og gnr. 2 bnr. 4:** Nødvendige avtaler om fremføring av jordkabelen vil bli inngått med berørte grunneiere før anleggsstart.
- **Slitasje og skader på Grunningsdalsvegen:** Det gjennomføres tilstandsregistrering av vegen før anleggsstart. Unormal slitasje og skader som følge av anleggstrafikken, utbedres for prosjektets regning. Vegen skal etter anleggsperioden minst tilbakeføres til opprinnelig stand; opprustingen til vegklasse 3 innebærer i praksis en standardheving.
- **Vegrett og vedlikehold:** Kraftverksselskapet vil inngå avtale med vegsameiet om kjøp av vegrett i Grunningsdalsvegen og delta med andel i årlige vedlikeholdskostnader.
- **Vinterbrøyting:** Kraftverket vil bli fjernstyrt og -overvåket, og behovet for fysisk adkomst vinterstid er begrenset. Dersom drift av kraftverket likevel gjør det nødvendig med vinterbrøyting av strekningen Krossfuruhaugen-Elslid, bekostes dette i sin helhet av kraftverket.
- **Turbinstøy:** Kraftstasjonen prosjekteres med sikte på lavest mulig støynivå. Som beskrevet i søknadens kap. 4 omfatter aktuelle støydempende tiltak retningsstyrt utløp, tunge gummimatter ved utløpet og vannlåssystem som hindrer at støyen sprer seg. Tiltakshaver legger til grunn at støynivået ved nærmeste bebyggelse, hyttetunet på Nymoen, ikke skal overstige grenseverdiene i retningslinje T-1442 for behandling av støy i arealplanlegging. Endelig støydempende utforming konkretiseres i detaljplanen.

4 Naturvernforbundet i Telemark

Tiltakshaver registrerer at Naturvernforbundet er imot tiltaket, og har følgende kommentarer til de enkelte punktene:

Samlet belastning og påstått underkommunisering. Formuleringen fra naturmangfoldrapporten som forbundet siterer, inngår i søknadsgrunnlaget og er gjengitt i søknadens kap. 3.23 om samlet belastning, der det fremgår at en realisering av tiltaket vil øke den samlede belastningen i vassdraget og på vassdragsnaturen i regionen. Vurderingen er dermed ikke underkommunisert, men fremlagt åpent som en del av beslutningsgrunnlaget for NVE. Det er ikke omstridt at tiltaket påvirker den berørte elvestrekningen direkte gjennom redusert vannføring; disse virkningene er utredet i konsekvensutredningen og avbøtes gjennom blant annet minstevannføring. Det er samtidig et skille mellom denne generelle belastningen og belastningen på konkrete, verdifulle naturtyper: søknaden konkluderer med at det ikke forventes økt samlet belastning på vassdragstilknyttede, verdifulle naturtyper, ettersom de viktigste registrerte naturverdiene ligger utenfor tiltakets influensområde.

Naturinngrepets omfang. Tiltaket er planlagt med sikte på minst mulig arealinngrep: rørgaten graves ned langs eksisterende veg og revegeteres med stedegne masser, nettilknytningen skjer med nedgravd jordkabel, det etableres ikke reguleringsmagasin eller overføringer, og det bygges ikke nye veger utover en kort avkjørsel til kraftstasjonen. Den gamle granskogen på nordsiden av elva, som er den viktigste registrerte naturverdien i området, berøres ikke av tiltaket.

Lav- og mosearter. Sitatet fra naturmangfoldrapporten peker også på generell kunnskapsmangel om virkninger av redusert vannføring på lav- og mosearter. Denne kunnskapsmangelen gjelder fagfeltet som helhet og er ikke spesifikk for dette tiltaket. Minstevannføringen tilsvarende 5-persentilene (0,19 m³/s sommer og 0,09 m³/s vinter) opprettholder vanndekket areal og fuktighetsforholdene i elverommet på den berørte strekningen.

Fossefall. Fossefall er observert i Grunnåi, og redusert vannføring kan påvirke artens livsmiljø på den berørte strekningen. Som det fremgår av søknaden finnes det imidlertid flere godt egnede områder for hekking og næringssøk både oppstrøms og nedstrøms den berørte strekningen, og tiltaket vurderes derfor ikke å påvirke bestanden i vassdraget. Minstevannføring tilsvarende 5-persentilene opprettholder vanndekket areal og fuktighet på strekningen.

Energipolitiske forhold. Avveiningen mellom ny fornybar kraftproduksjon og hensynet til naturmangfold er kjernen i konsesjonsbehandlingen etter vannressursloven, og tilligger NVE. Tiltakshaver viser til at prosjektet gir 5,9 GWh ny lokal produksjon med en betydelig vinterandel (ca. 2,3 GWh), med begrensede inngrep og i et område med eksisterende infrastruktur (veg og nett). Tiltaket er et elvekraftverk uten reguleringsmagasin og bidrar dermed ikke til den effektkjøringsproblematikken forbundet viser til som en forsterkende belastning på vassdragsnaturen i Telemark.

5 Mattilsynet

Drikkevann og private vannuttak. Søknaden vurderer endringene i grunnvannsforholdene som ubetydelige, blant annet fordi løsmassedekket i området i hovedsak består av tynn, usammenhengende morene. Tiltakshaver tar likevel Mattilsynets påminnelse om uregistrerte vannuttak til etterretning: Før anleggsstart vil det i dialog med grunneierne bli kartlagt om det finnes private vannforsyninger eller vannuttak til beitedyr som kan påvirkes langs den berørte strekningen. Eventuelle berørte uttak følges opp lokalt i tråd med føre-var-prinsippet, og forringelse som kan tilskrives tiltaket avbøtes.

Plantehelse. Tiltak mot spredning av planteskadegjørere og floghavre innarbeides i detaljplanen: maskiner og utstyr rengjøres før innkjøring til anleggsområdet, flyttede jordmasser håndteres med hensyn til opprinnelse, og Mattilsynets veiledning om anleggsarbeid og flytting av jord legges til grunn. Kravene videreføres i kontrakt med utførende entreprenør.

6 Villreinnemnda

Villreinnemnda for Brattefjell-Vindeggen, Blefjell og Norefjell-Reinsjøfjell har ingen merknader til søknaden. Uttalelsen tas til orientering.

7 Statsforvalteren i Vestfold og Telemark

Statsforvalterens vurdering ble oversendt etter høringsfristen, men tiltakshaver kommenterer den på ordinær måte.

7.1 Økologisk tilstand og kildehenvisning

Tiltakshaver beklager at søknadens kap. 2.6.6 viser til feil vannforekomst. Riktig vannforekomst er 016-2531-R Grunnåi øvre.

Vannforekomsten er i Vann-nett klassifisert til moderat økologisk tilstand. Klassifiseringen bygger på ett kvalitetselement, påvekstalger, undersøkt i 2025, med presisjon angitt som middels. Beregnet nEQR er 0,566, som ligger i øvre del av tilstandsklassen moderat, nær grensen mot god tilstand (0,60, jf. klassifiseringsveileder 02:2018). Kjemisk tilstand er ikke klassifisert. Tiltakshaver tar den oppdaterte klassifiseringen til etterretning og legger den til grunn i det videre.

7.2 Hydrokjemisk og fortynningseffekt

Tiltakshaver tar på alvor at vassdraget er forsuringsfølsomt, og at vannføringen i hovedstrengen kan bidra til å fortynne surt, aluminiumrikt tilsig. Statsforvalterens resonnement forutsetter imidlertid at det er en kjemisk forskjell mellom vannet i hovedstrengen og tilsiget som kommer inn på den berørte strekningen - en fortynningseffekt oppstår bare der to ulike vannkvaliteter blandes. Denne forskjellen er ikke dokumentert med vannkjemiske målinger fra vassdraget.

Dersom de sure episodene i hovedsak kommer med vannet ovenfra inntaket, vil et vannuttak ikke endre konsentrasjonene i elva. Vannet som slippes som minstevannføring har samme vannkjemisk sammensetning som dagens hovedstreng, ettersom det tas fra samme punkt.

Dersom de sure episodene i hovedsak skyldes lokalt tilsig på strekningen, er kilden begrenset: restfeltet mellom inntak og kraftstasjon utgjør 6,14 km² av et samlet nedbørfelt på 51,9 km², med en middelavrenning på 0,19 m³/s mot 1,86 m³/s i hovedstrengen ved inntaket.

Uavhengig av dette vil nær 40 prosent av årsvannmengden fortsatt gå ned den berørte strekningen etter utbygging, fordelt på minstevannføring (7 %), flomtap (23 %) og tilsig under minste slukeevne (7,9 %). Ved de største nedbør- og smelteepisodene, der utvasking av labilt aluminium er mest uttalt, vil vannføringen overstige kraftverkets slukeevne og overskytende vann gå i overløp forbi inntaket. I lavvannsperioder vil tilsiget ofte være lavere enn summen av minstevannføring og minste slukeevne, slik at kraftverket står og hele vannføringen går urørt i elva - i et tørt år gjelder dette over 200 døgn.

7.3 Kunnskapsgrunnlag, jf. naturmangfoldloven § 8

Miljøkartleggingen ble gjennomført etter NVEs dagjeldende mal for rapport om biologisk mangfold for småkraftverk (Korbøl og Hoel 2018). Kunnskapsgrunnlaget for akvatisk miljø er omtalt i søknadens kap. 3.7: det er kjent at det kun finnes småfallen ørret på utbyggingsstrekningen, det foreligger ingen registreringer av elvemusling i prosjektområdet, og prosjektområdet vurderes samlet å ha noe verdi for akvatisk naturmangfold. Etter NVEs veileder skal utredningenes innhold og omfang tilpasses tiltakets størrelse, lokalisering og miljøverdiene som kan påvirkes, og

eksisterende informasjon kan i mange tilfeller være tilstrekkelig. Tiltakshaver mener på denne bakgrunn at kunnskapsgrunnlaget er tilstrekkelig for konsesjonsbehandlingen, jf. naturmangfoldloven § 8.

8 Oppsummering

Etter tiltakshavers vurdering har høringen ikke frembrakt forhold som er til hinder for at konsesjon kan gis. Kommunestyret i vertskommunen har enstemmig vedtatt en positiv uttalelse uten forbehold, og merknadene fra grunneier gjelder forhold som løses gjennom privatrettslige avtaler og forpliktelser som tiltakshaver aksepterer. Statsforvalterens innvendinger knytter seg i hovedsak til kunnskapsgrunnlaget for akvatisk miljø og forsuringssituasjonen i vassdraget; tiltakshaver mener disse forholdene kan avklares og ivaretas gjennom supplerende undersøkelser og eventuelle vilkår. Tiltakshaver vil sørge for istandsetting og tilbakeføring av midlertidige massedeponier, konkretisere støydempende utforming og myrkryssinger i detaljplanen, og er innstilt på å gjennomføre supplerende akvatiske undersøkelser dersom NVE finner behov for det.

Med vennlig hilsen

Katarina Eftevand

Katarina Eftevand

småkraft

Miljørådgiver

+47 917 15 033

✉ katarina.eftevand@smaakraft.no